

Насилие срещу жените, основано на пола – проучване в ЕС

В член 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз се признава правото на свобода от дискриминация, включително въз основа на пола.

Политически контекст

Резолюцията на Европейския парламент относно премахването на насилието срещу жените (26 ноември 2009 г.) както и Заключенията на Съвета на Европейския съюз относно премахването на насилието срещу жените (8 март 2010 г.) подчертават липсата на редовно събиране на съпоставими данни за насилието срещу жените в Европейския съюз (ЕС). Въпреки че редица държави-членки са провели проучвания относно насилието срещу жените, резултатите или не са сравними, или не са актуални.

Поради това Резолюцията на Европейския парламент относно Програмата от Стокхолм (25 ноември 2009 г.) призова Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) да изготви и публикува „надеждни и съпоставими статистически данни за всички основания за дискриминация [...] и за равно третиране на тези основания, включително сравними данни за насилието срещу жени в рамките на ЕС.“

Наличието на такива надеждни и съпоставими данни е от ключово значение за оценяване на степента на явлението и намиране на подходящи решения.

Основни въпроси

Насилието срещу жените и ЕС

Насилието срещу жените продължава да бъде значителен проблем сред държавите-членки на ЕС, накърняващ основните права на жените като правото им на достойнство, достъп до правосъдие и равенство между половете. Ефектът на насилието срещу жените не се ограничава само до непосредствените участници – жертва(и) и извършител(и) – а оказва въздействие и върху семействата, общностите и обществото като цяло.

Равенството между жените и мъжете е основен принцип на ЕС. Той се признава в договорите за ЕС и в Хартата на основните права на ЕС. Насилието срещу жените може да се свърже с няколко члена от Хартата – например човешко достойнство (член 1), право на живот (член 2) и неприкосновеност на личността (член 3), забрана на изтезанията и на нечовешкото или унижително отношение или наказание (член 4), право на свобода и сигурност (член 6) и недискриминация (член 21). Европейската комисия потвърждава решимостта на ЕС да се бори срещу насилието въз основа на пола със своята „Стратегия за равенство между жените и мъжете 2010–2015 г.“ (21 септември 2010 г.).

Проучване на FRA относно насилието срещу жените

През 2011–2012 г. Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) ще проведе проучване относно насилието срещу жените в целия Европейския съюз. В това първо по рода си проучване ще бъдат интервюирани 40 000 жени, подбрани на случаен принцип, от всички 27 държави-членки на ЕС и от Хърватия. По този начин Агенцията ще осигури надеждни и сравними данни, необходими на отговорните политически лица, за да изготвят информирани, целенасочени политики за борба с този вид насилие.

Специфичните цели на проучването са:

- да предостави доказателства, нужни на основните заинтересовани лица – политици, практикуващи специалисти и неправителствени организации – за разработването на политики и други мерки за борба с насилието срещу жените;
- да предостави, за първи път, съпоставими данни от целия ЕС за степента и характера на преживяното от жените физическо, сексуално и психологическо насилие и тормоз – включително дали жените съобщават за преживяното и каква са ответните действия, когато го направят;
- да допринесе за събирането на данни за разработване на индикатори, които ще бъдат използвани за наблюдение на насилието срещу жените и реакцията срещу него.

Измерване на насилието срещу жените

Настоящото проучване има за цел да регистрира „ежедневни“ преживявания на насилие – включително **физическо, сексуално и психологическо насилие**, тормоз и преследване от настоящи и бивши партньори и други лица през последните 12 месеца и от навършване на 15 годишна възраст. Проучването също така има за цел да събере данни за **преживяно насилие преди навършване на 15 годишна възраст**, за да се получи цялостна картина за опита на жените през целия им живот.

В проучването ще се обърне внимание по-специално на преживяно насилие в различни среди, като например в дома или на работното място, както и на форми на насилие/тормоз чрез нови комуникационни технологии като например чрез текстови съобщения или в интернет-базирани мрежи. В проучването ще бъдат включени и въпроси за честотата и степента на насилие; физическите, емоционалните и психологическите последици от него; използването на здравни и други услуги; удовлетворението от получените услуги; както и въпроси за преживяванията на жените при контакта им с полицията и чувството за безопасност.

Методика

Проучването на FRA във връзка с насилието срещу жените ще представлява широкомащабно събиране на количествени данни въз основа на подробен въпросник. Проучването ще включва стандартизирани преки интервюта със случайна извадка от 1500 жени от всяка държава или интервюта с общо **40 000 жени** от всички части на ЕС. Резултатите ще осигурят представителни данни за насилието срещу жените на равнище ЕС и на национално равнище.

Предвид разнородността на формите на насилие срещу жените и присъщите ограничения на всяка конкретна методика за изследвания е важно да се подчертае, че проучването няма да може да измери всички видове насилие срещу жените. Например относително редките форми на насилие или онези, които засягат основно определени подгрупи от населението – например трафик на жени и момичета или генитално осакатяване на жени – ще останат недостатъчно представени в случайните извадки.

Подготвителна работа за всеобхватно проучване

От 2010 г., във връзка с разработването на проучването, FRA проведе консултации със заинтересовани страни и експерти. Консултациите се фокусираха върху обхвата и целите на проучването, нуждите на политиците, отговорни за разработването на съответни програми на национално и ЕС равнище, както и техническите аспекти на методиката на проучването.

През 2010-2011 г. FRA проведе предварително проучване на насилието срещу жените в шест държави-членки на ЕС: Германия, Испания, Италия, Полша, Унгария и Финландия. Целта на предварителното проучване беше да помогне на FRA да изготви въпроси за същинското проучване, които да осигурят сравними резултати за преживяното от жените насилие в ЕС. В предварителното проучване се изследва как различни жени тълкуват основните понятия, които предстои да бъдат изследвани в проучването: във връзка с изпитаното физическо, сексуално и психологическо насилие в домашна среда и на работното място, както и в нови среди, като например в интернет социални мрежи.

Съвети, основани на доказателства

Резултати

Резултатите от проучването, които ще бъдат оповестени през 2013 г., ще осигурят повече информация за обсъжданията на действията на равнище ЕС за борба с насилието срещу жените – например чрез ново законодателство, хармонизиране на действащите закони или програми за повишаване на информираността на гражданите на ЕС. Проучването ще осигури информация за всяка държава-членка, свързана с работата на полицията, служителите в секторите на здравеопазването и социалните грижи и тази на организациите на гражданското общество, която ще помогне за ефективно разпределение на ресурсите и за подобряване на услугите. Например, приблизителният брой на случаите на насилие, нуждите на жертвите и тяхното мнение за качеството на получената помощ, могат да доведат до преоценка на ресурсите на правителствените и неправителствените служби за подкрепа на жертвите.

Допълнителна информация:

Посетете интернет страницата на FRA на:
<http://fra.europa.eu>,

и по-специално:
http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/projects/proj_eu_survey_vaw_en.htm.

Или се свържете със:
information@fra.europa.eu.